SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 13. julija 2006*

V zadevi C-89/05,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES ki ga je vložilo House of Lords (Združeno kraljestvo) z odločbo z dne 3. novembra 2004, ki je na Sodišče prispela 18. februarja 2005, v postopku

United Utilities plc

proti

Commissioners of Customs & Excise,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, R. Schintgen (poročevalec), R. Silva de Lapuerta, sodnica, G. Arestis in J. Klučka, sodnika,

* Jezik postopka: angleščina.

generalna pravobranilka: C. Stix-Hackl,
sodna tajnica: K. Sztranc, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 2. februarja 2006,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za United Utilities plc D. Goy, QC, in C. McDonnell, barrister, ki ga je pooblastil P. Drinkwater, solicitor,

– za Commissioners of Customs & Excise R. Hill, barrister,

– za portugalsko vlado L. Fernandes in A. Matos Barros, zastopnika,

– za vlado Združenega kraljestva C. White in T. Harris, zastopnici, skupaj s K. Parkerjem, QC, in R. Hillom, barrister,

– za Komisijo Evropskih skupnosti R. Lyal, zastopnik,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 13(B)(f) Šeste direktive Sveta 77/388/EGS z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (UL L 145, str. 1, v nadaljevanju: Šesta direktiva).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo United Utilities plc (v nadaljevanju: United Utilities) in Commissioners of Customs & Excise (v nadaljevanju: Commissioners), ki so pristojni za pobiranje davka na dodano vrednost (v nadaljevanju: DDV) v Združenem kraljestvu, glede tega, če so storitve, ki jih je opravil Vertex Data Service Ltd (v nadaljevanju: Vertex) za Littlewoods Promotions Ltd (v nadaljevanju: Littlewoods), ki organizira telefonske stave, predmet DDV.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 Člen 2 Šeste direktive, uvrščen pod naslov II, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„Predmet davka na dodano vrednost je naslednje:

1. dobava blaga ali storitev, ki jo davčni zavezanec, ki deluje kot tak, opravi na ozemlju države za plačilo;

[…]“

4 Države članice na podlagi člena 13(B)(f) Šeste direktive oprostijo DDV „stave, loterije in druge oblike iger na srečo pod pogoji in omejitvami, ki jih določi vsaka država članica“.

Nacionalna ureditev

5 Člen 13(B)(f) Šeste direktive je bil prenesen v notranje pravo s Prilogo 9, skupina 4, k zakonu o DDV iz leta 1994 (Value Added Tax Act 1994), ki določa, da je zagotavljanje kakršne koli opreme za dajanje stav ali za izvajanje iger na srečo oproščeno DDV.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

6 United Utilities je predstavniški član skupine družb, ki se jih v smislu člena 4(4), druga alinea, Šeste direktive obravnava kot enega davčnega zavezanca. Vertex je prav tako član te skupine.

7 Littlewoods organizira telefonske stave, ki so znane pod imenom „Bet Direct“. Njegove stranke lahko stavijo v zvezi s športnimi ali drugimi naključnimi dogodki, kot so meteorološki dogodki. Stave se sprejemajo izključno po telefonu. Leta 1999 se je Littlewoods odločil prenesti na drugo družbo del svoje dejavnosti in je zato z Vertexom sklenil pogodbo o opravljanju storitev „call centra“. V skladu s to pogodbo mora Vertex, ki je tudi pooblaščen, da deluje kot posrednik Littlewoodsa, zagotoviti osebje, prostore ter telefonsko in računalniško opremo, ki je potrebna za sprejemanje zadevnih stav.

8 Littlewoods je določil športne ali druge dogodke, glede katerih se lahko sklepajo stave, določajo razmerja, ocenjujejo stave in upravljajo dohodki in stroški v zvezi z njimi.

9 Vertex po drugi strani zgolj sprejema telefonske klice in beleži stave v skladu s pogoji, ki jih določi Littlewoods. Glede tega nima pooblastila za prosto presojanje. Med drugim osebje Vertexa ne sme strankam nikoli razkriti, da imajo opraviti z Vertexom in ne Littlewoodsom. Dalje, ime Vertex ni prikazano na nobenem dokumentu, ki je namenjen strankam.

10 Plačilo Vertexu je sestavljeno po eni strani iz fiksnega dela in po drugi strani iz variabilnega dela. Zadnji se izračuna na podlagi minut telefonskih pogovorov, ki jih je opravil Vertex. Različne sankcije so predvidene v primeru, ko Vertex ne bi pravilno opravil svojih nalog. Plačilo ne upošteva ne števila, ne vrednosti zabeleženih stav, ne stavnega razmerja. Glede stav, ki jih ponuja Littlewoods, Vertex ne nosi nikakršnega finančnega tveganja.

11 United Utilities meni, da storitve, ki jih opravlja Vertex, spadajo na področje uporabe člena 13(B)(f) Šeste direktive in morajo biti oproščene DDV, kot določa ta določba.

12 United Utilities v podporo svojemu stališču najprej navaja, da želi člen 13(B)(f) Šeste direktive zagotavljanje okvira, v katerem se lahko odvijajo igre na srečo, oprostiti DDV. Tako so lahko oproščene tiste dejavnosti, ki imajo za cilj oblikovanje okvira, torej strukture, v katerih ali prek katerih se lahko odvijajo igre na srečo.

13 Iz sodb z dne 5. junija 1997 v zadevi SDC, C-2/95, Recueil, str. I-3017, in z dne 13. decembra 2001 v zadevi CSC Financial Services, C-235/00, Recueil, str. I-10237, je jasno, da se mora oprostitev iz postopka v glavni stvari uporabiti za storitve, ki jih opravi posrednik, če je ta dejavnik transakcije v zvezi z igrami na srečo. Vsaka druga razlaga bi imela za posledico, da bi se ta oprostitev uporabljala zgolj za določene dele, ki sestavljajo okvir, v katerem se odvijajo transakcije v zvezi z igrami na srečo.

14 United Utilities dalje trdi, da iz sodne prakse Sodišča glede oprostitve DDV finančnih storitev izhaja (zgoraj navedena sodba SDC; sodba z dne 25. februarja 1999 v zadevi

CPP, C-349/96, Recueil, str. I-973, in zgoraj navedena sodba CSC Financial Services), da se morajo, ko opravi posrednik transakcijo za račun naročnika, storitve, opravljene za tega naročnika, za namene oprostitve DDV preučiti glede na njihovo natančno vlogo, ki jo imajo v temeljni transakciji med naročnikom in končno stranko. Posrednikova storitev naj bi bila oproščena le, če posrednik opravi „bistveno dejanje, ki spremeni pravni ali finančni položaj med strankama“, v transakciji, ki spada na področje uporabe ene od oproščenih kategorij. Vprašanje, ali omenjeni posrednik posreduje za naročnika ali stranko, v tem primeru ni upoštevno.

15 Ta sodna praksa naj bi se uporabljala *mutatis mutandis* za oprostitev DDV stav in iger na srečo. Tako je na področju stav in iger na srečo sklenitev pogodbe o stavi določena in bistvena funkcija omenjene stave, ker spremeni pravni in finančni položaj med strankami. Ker Vertexovo ustno sprejetje stav zadostuje, da se ustvari pravno razmerje med strankami, ki stavijo, in Littlewoodsom, Vertex opravlja določeno in bistveno funkcijo organizatorja stav.

16 United Utilities končno navaja, da razlaga, ki jo predlaga, ni vprašljiva zaradi okoliščine, da Vertex nima pooblastila za prosto presojo, kar zadeva sprejetje ali zavrnitev stave za račun Littlewoodsa, saj sklenitev pogodbe nikoli ni administrativno dejanje.

17 Komisija se s temi navedbami ne strinja in sama ugotavlja, da se oprostitev iz člena 13(B)(f) Šeste direktive ne uporablja za storitve, ki jih opravlja Vertex, saj pomenijo le preprosto materialno, tehnično ali administrativno storitev, opravljeno za organizatorja stav.

18 VAT and Duties Tribunal, High Court of Justice in Court of Appeal so vsi zaporedno zavrnili trditve United Utilities.

19 V teh okoliščinah je House of Lords prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali se oprostitev stav, določena v členu 13(B)(f) Šeste direktive […], uporablja, ko neka oseba (v nadaljevanju: posrednik) opravi storitve za račun druge osebe (v nadaljevanju: naročnik), ki vključujejo sprejemanje stav strank in obveščanje strank, da je naročnik sprejel omenjene stave, kjer:

a) dejanja, ki jih opravi zastopnik, predstavljajo bistveno stopnjo pri oblikovanju pravnega razmerja med naročnikom in njegovo stranko in tako izvršijo stavno transakcijo; vendar

b) zastopnik ne sprejme nikakršne odločitve glede določitve stavnih razmerij, te določi naročnik ali v določenih primerih tretji, v skladu s pravili zadevnega športa; in da

c) posrednik odloča o tem, ali za račun naročnika sprejme stavo ali ne v skladu z merili, ki mu jih ta določi, tako da posrednik nima pooblastila za prosto presojo v zvezi s tem?“

Vprašanje za predhodno odločanje

20 Predložitveno sodišče z vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali je treba razlagati člen 13(B)(f) Šeste direktive tako, da storitve „call centra“, ki se jih opravi za organizatorja telefonskih stav in ki vključujejo sprejemanje stav v imenu organizatorja s strani osebja ponudnika omenjenih storitev, pomenijo stavno transakcijo v smislu te določbe in tako izpolnjujejo pogoje za oprostitev DDV, ki je predvidena s to določbo.

21 Pri odgovoru na to vprašanje je treba opozoriti, da se izrazi, ki so bili uporabljeni za opis oprostitev, določenih v členu 13 Šeste direktive, razlagajo ozko glede na to, da te oprostitve pomenijo izjeme od splošnega načela, na podlagi katerega se DDV plačuje za vsako storitev, ki jo davčni zavezanec opravi za plačilo (zgoraj navedena sodba SDC, točka 20, in sodba z dne 3. marca 2005 v zadevi Arthur Andersen, C-472/03, ZOdl., str. I-1719, točka 24).

22 Med drugim mora biti razlaga izrazov, ki jih uporablja ta določba, v skladu s cilji, ki se jih zasleduje z omenjenimi oprostitvami, in spoštovati se mora načelo davčne nevtralnosti, ki je del skupnega sistema DDV (sodba z dne 6. novembra 2003 v zadevi Dornier, C-45/01, Recueil, str. I-12911, točka 42).

23 Kar podrobneje zadeva stave, loterije in druge igre na srečo, je treba poudariti, da so oproščene na podlagi praktičnih izkušenj, saj je na transakcije v zvezi z igrami na srečo težko uporabiti DDV (sodba z dne 29. maja 2001 v zadevi Freemans, C-86/99, Recueil, str. I-4167, točka 30), in ne tako, kot to velja za druge storitve v javnem inte-

resu, ki so opravljene na socialnem področju in ki so oproščene na podlagi želje, da bi se tem storitvam zagotovilo ugodnejše obravnavanje glede DDV.

24 Ob upoštevanju teh ugotovitev je treba preučiti, ali je dejavnost, kot je ta iz postopka v glavni stvari, stavna transakcija v smislu člena 13(B)(f) Šeste direktive, ki je lahko kot taka oproščene DDV.

25 Kot izhaja iz predložitvene odločbe, storitve, ki jih je opravil Vertex, vključujejo to, da mora zagotoviti osebje, prostore ter telefonsko in računalniško opremo, ki je potrebna za pobiranje stav, katerih predmet in razmerje kljub temu določi koristnik teh storitev, v tej zadevi, Littlewoods.

26 Vendar je treba ugotoviti, da se sama dejavnost, v nasprotju s stavno transakcijo, ki je določena v členu 13(B)(f) Šeste direktive, nikakor ne odraža prek ponudbe strankam, da stavijo z možnostjo dobička, in po drugi strani sprejetjem tveganja, da bo te dobičke treba izplačati, in se tako ne more šteti za stavno transakcijo v smislu te določbe.

27 Iz tega razloga ta razlaga ni vprašljiva zaradi okoliščine, da je sprejetje stave, ki ga v tem primeru opravi osebje Vertexa, dejavnik, kakor koli pomemben pri odvijanju le-teh, saj je rezultat tega sprejetja ustvarjeno pravno razmerje med Littlewoodsom in njegovimi strankami.

28 Med drugim se sodna praksa, po kateri je sprememba pravnega in finančnega razmerja, ki obstaja med ponudnikom storitve in njegovo stranko, določena funkcija transakcij, ki zadevajo prenos (zgoraj navedeni sodbi SDC, točka 66, in CSC Financial Services, točka 26), ne more prenesti *mutatis mutandis* na dejavnosti, določene v členu 13(B)(f) Šeste direktive, saj cilji, na podlagi katerih so oproščene transakcije, ki zadevajo prenos v smislu člena 13(B)(d) te direktive, niso enaki kot tisti, ki so razlog za oprostitev iz člena 13(B)(f) te direktive.

29 Glede na navedeno je treba na predloženo vprašanje odgovoriti, da je člen 13(B)(f) Šeste direktive treba razlagati tako, da storitve „call centra“, ki se opravijo za organizatorja telefonskih stav in ki vključujejo sprejemanje stav v imenu organizatorja s strani osebja ponudnika omenjenih storitev, niso stavne transakcije v smislu te določbe in tako ne izpolnjujejo pogojev za oprostitev DDV, ki je predvidena s to določbo.

Stroški

30 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 13(B)(f) Šeste direktive Sveta 77/388/EGS z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero je treba razlagati tako, da storitve

„call centra“, ki se opravijo za organizatorja telefonskih stav in ki vključujejo sprejemanje stav v imenu organizatorja s strani osebja ponudnika omenjenih storitev, niso stavne transakcije v smislu te določbe in tako ne izpolnjujejo pogojev za oprostitev DDV, ki je predvidena s to določbo.

Podpisi